

KRISTNE FRISKOLERS FORBUND (KFF)

Tlf 22 82 35 80. Fax 22 82 35 81. E-post: post@kff.no. Storgata 10 B, 0155 Oslo

Oslo, 30. april 2008

Til Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no

Høring om NOU 2008 nr 3, Sett under ett. Om Stjernøutvalget.

Kristne Friskolers Forbund viser til høringsbrevet datert 28. januar 2008 og takker for anledningen til å uttale oss. Vi er en interesseorganisasjon for ca 130 kristne skoler og høgskoler, av disse er 12 av medlemmene høgskoler. Vi vil ikke komme med en helhetlig uttalelse, men med noen for oss viktige synspunkter på noen få områder.

Om innledningen og kapitlene 3 – 5

Allerede i den innledende delen om utvalgets forslag til visjon og mål for norsk høyere utdanning, kommer det tydelig fram at private høgskoler ikke er medregnet i arbeidet. Det var neppe meningen at utvalget skulle klargjøre de private høgskolenes mulige oppgaver framover, men ved å snevre inn perspektivet og ved å utelate all omtale av de private, kommer man skjevt ut. Det blir ikke ”Sett under ett”. Dette er beklagelig.

Når man i siste visjon f.eks skriver at høyere utdanning er et offentlig ansvar er vi ikke uenig i det, men man kunne lett nyansert videre med at dette ansvaret kan/må ivaretas gjennom hele sektoren og via forskjellige aktører. Mange private høgskoler har gjort et stort arbeid og de må ikke bare ses bort fra når man skal se sektoren under ett.

En del av utvalgets analyse er at samfunnet i dag krever avansert kunnskap. Norge har klart å tilby og utvikle dette med høgskolesektoren så langt. Nå er det sviktende rekruttering og det er påvist sviktende kvalitet i flere utdanninger. Den oppsplittede sektoren betyr svakhet særlig for master- og dr gradsutdanninger som igjen er viktig for kvaliteten og for utdanningen til sektorens egne behov. Vi er ikke uenig i dette, men det gir bare en side av virkeligheten. Ved å legge en såpass snever analysedel som man gjør, blir svarene enklere enn vi tror det er grunnlag for. Vi savner altså viktige elementer i analysen. Her er noen momenter som burde vært med:

Som i visjonen, er heller ikke i situasjonsbeskrivelsen eller i analysene den private høgskolesektoren tatt med. Historisk i Europa har private høgskoler og universiteter, også religiøse, stor betydning. I framveksten av profesjonsutdanninger i Norge har de kristne private utdanningene hatt grunnleggende betydning.

Alternative institusjoner til de statlige i stor grad internasjonal og nasjonalt skapt en mindre ensrettet ideologisk utdanning. Nå har jo ikke Norge vært en Sovjetstat, men behovet for alternative verdimeslige tilnærminger også til forskning og utdanning, er viktig for å kunne få et samlet godt høgskolesystem. Dette mangfoldet er positivt. Vi mener analysedelen burde vist dette.

KFF vil peke på de kristne institusjonene som i dag gir utdanning som det offentlige trenger for eksempel lærere, førskolelærere, sykepleiere og videreutdanning til disse. De gir svært viktige verdimesige bidrag i høgskolesektoren som man ikke må se bort fra i en analyse av høyere utdanning. Også de livssynshøgskolene som gir alternative utdanninger og utdanner til frivillig sektor, er viktige i et samfunnsperspektiv. F.eks pastorutdanninger fra frikirkelige høgskoler, tverrkulturell kommunikasjon på kristent grunnlag, musikkutdanning knyttet også til den religiøse gospeltradisjonen og medieutdanninger på kristen verdibasis, er viktige for samfunnet som helhet og etter vårt syn for høgskolesektoren. Alle eksemplene er fra kristne høgskoler. De står for ikke kommersiell utdanning og alternative verdiholdninger som vårt samfunn ikke må se bort fra. Utvalget er opptatt av den fragmenterte struktur og definerer de private høgskolene utenfor. Vi mener de, i det minste, hører hjemme i analysedelen. På tross av at de er med på å ”fragmentere strukturen”, gir også de verdier og den utdanning og forskning de bedriver viktige bidrag til høgskolesektorens mangfold. Betydningen av dette for samfunnet må ikke undervurderes.

Også de mindre statlige høgskolene ute i landet og de desentraliserte utdanninger, kunne vært beskrevet noe annerledes. Vel, har nok en del av høgskolene bidratt til oppsplitting av ressursene, men mange kan også forklare at uten dette tilbudet, ville ikke deler av befolkningen tatt høyere utdanning, noe som også er et nasjonalt mål og et formål med hele sektoren. Man kan ikke utvikle befolkningens talent ved å forvente at alle drar til de store byene for å ta utdanning.

Sammenligning med de store universitetene uten i verden på steder med så store befolkningkonsentrasjoner som er umulig i Norge, er også irrelevant etter vårt skjønn.

Fra forslagene i Mjøsutvalget og videre inn i ny lov om universiteter og høgskoler skjedde det en endring i forholdet til private høgskoler. De skulle nå likebehandles med de statlige høgskolene. Denne realitet er kjapt nevnt, men ingen konsekvenser er trukket med i analysene av denne endring. Selv om de private ikke styres av staten, burde man etter vårt skjønn trukket dem med i den totale vurdering for å kunne se samlet på de totale ressurser norsk høgskolesektor rår over. Den enhetlige prinsipielle tenkningen som ligger under i nevnte lov, bør videreføres, selv om ikke Stjernøutvalget har funnet å vektlegge dette. Riktignok har den nevnte likebehandling i realiteten ikke medført særlige økonomisk forbedringer så langt, men likebehandlingen ligger der prinsipielt.

På denne bakgrunn ber vi departementet, i den videre prosess om å ivareta denne likebehandlingen. Vi mener KD selv må være seg bevisst at de er et forvaltningsorgan som kan skille mellom sine oppgaver som forvaltningsorgan med ansvar for all høyere utdanning i sektoren samtidig som de er eiere av de største deler av denne utdanning.

KFF vil til også peke på det som skrives i kap 5 om at det har skjedd en tilnærming mellom høgskoletyper og at arbeidsdelingen mellom høgskolene og universitetene dermed brytes. Vi er enig i at tilnærming har skjedd At det behøver å bety en helt endret arbeidsdeling og at alle høgskoler nærmest må bli universitet, mener vi er en unødvendig følge av analysen. Man tukler med lovens institusjonskategoriforståelse når man gjør dette. Det er KFF uenig i.

Vi har mer sans for utvalgets mindretall i analysen i kap 5.

Ad kap 6. Institusjonsstruktur.

KFF mener som mindretallet i utvalget, at dagens skille mellom ulike høgskoletyper kan ivaretas og videreføres. Det gir også bedre muligheter for de private til fortsatt å være del av den struktur som ligger i høgskole, akkreditert høgskole, vitenskapelig høgskole og universitet.

KFF er opptatt av faglighet og bærekraft. Vi ser likevel ikke at en så kraftig strukturendring som sammenslåingen av studiesteder til store universiteter indikerer bare er positivt. Store institusjoner får lett uoversiktlig, uklare strukturer og lett noe "dødt kjøtt" blant det vitenskapelige personale med på kjøpet. Hvis alle høgskoler i statlige sektor skal tilhøre universitetskategorien, har man nærmest vedtatt at universitet er eneste type høgskole. Da vil lett neste trekk bli vedtak om dette i lov om universiteter og høgskoler, og de andre kategoriene kan lett fjernes. NOKUT vil også måtte legge seg på dette. Vi er i mot dette, ikke bare for våre egne høgskolers skyld, men også for mangfoldets del. Studentantall som grunnlag for godkjenning er ikke et godt kriterium. En liten kristen høgskole i Stavangen er f.eks nylig godkjent av NOKUT som vitenskapelig høgskole og fyller altså kriteriene pga sterk faglig, vitenskapelig og kvalitetsmessig satsing i alle ledd. (KD har ikke godkjent kategoriomplussingen enda). Dette er et eksempel på at størrelse ikke må vektlegges for sterkt heller i de høyere kategoriinnplasseringer.

Det er for øvrig klart som vi har sagt ovenfor, at vi ønsker og mener at samfunnet er tjent med også religiøst/etiske og verdibaserte høgskoler slik den felles lov i dag også legger til rette for. Skulle man stille krav om universitetskategori for å komme i gang eller for å fortsette blir det et stort tap som vi sterkt vi fraråde. I det hele vil store deler av den private høgskolesektor da forsvinne. Vi mener faktisk heller at de religiøst/etiske høgskoler som vi representerer er en merverdi som bør prioriteres i og for seg, dersom dagens faglige krav oppfylles. Vi mener også at en del høgskoler vil kunne gjøre en god jobb på bachelornivå og at slik føring som da ligger i Stjernø overfor slike, hindrer den muligheten.

En sterkere samordning i sektoren og visse strukturendringer er sikkert nødvendig, men en så vidtfnende sammenslåingsløsning er vi mot også fordi den medfører en rekke utgifter og kan skape usikkerhet på institusjonene som også vil kunne gå ut over kvaliteten.

Vi hadde sett det som tjenlig om behandlingen av den internasjonale evalueringen av NOKUT ble sett sammen med behandlingen av omorganiseringene her. Vi tror høgskole-Norge totalt sett var tjent med det.

Gjennom nettverksmodeller og samarbeid kan mye vinnes. Vi mener det burde vært lagt mer vekt på dette og satt opp modeller og forslag!

Om kap 10 Finansieringssystemet

Vi er glade for at utvalget sier at de ikke har foreslått omfordeling av midler mellom statlige og private institusjoner. Samtidig er det foreslått betydelige endringer i finansieringssystemet. Vi mener det er beklagelig at ikke hele sektoren vurderes samtidig. Slik vi ser det, bør i denne omgang det som er skrevet om finansiering kun være foreløpige synspunkter. Det er viktig at de konklusjoner som skal trekkes, tas når hele det felles finansieringssystemet skal vurderes. Dermed får man ikke en unødig oppstyking og delvise vurderinger som bare tar hensyn til deler av sektoren. Det er likevel viktige forslag i utvalget om at en rekke forskjellige tilskuddsforbedringer er nødvendige. Dette viser at sektoren i stor grad er underfinansiert. Når disse forslag kun omfatter statlige institusjoner, blir det igjen skjært å bruke det til endring av tilskuddssystemet nå. Fra de private høgskolenes side er nemlig manglene betydelige og

skjevhetene i finansiering mye større, enn hos de statlige. Den komponenten som for de private oppleves likebehandlende, er den resultatbaserte undervisningskomponenten og den foreslås endret. Vi er likevel enige i utvalgets ønsker, om at betydelige økte ressurser er ønskelig.

Konklusjon.

KFF støtter Stjernøutvalgets vurderinger om økte behov for faglig satsing framover både på mastergrader og dr-grader og forskerutdanning. Vi mener at en viss samordning i sektoren er ønskelig, men at utvalgets sammenslåingstanker og satsing kun på universitetskategorien i offentlig sektor, ikke er veien å gå. Hvis NOKUT skulle få denne modell å forholde seg til, vil det meste av privat sektor saneres eller bli tvangssammenslått med statlig sektor. Når utvalget ikke ser hele sektoren under ett, ved overhode ikke å regne med privathøgskolene er det beklagelig. Det private høgskolene er nødvendige og har mye å tilføre, bl.a gjennom sine alternative verdigrunnlag. Også finansieringen for framtiden må løses til felles beste for offentlig og privat sektor og det religiøst etiske verdigrunnlag må prioriteres ved tildelinger.

Vennlig hilsen

Kristne Friskolers Forbund

Torgeir Flateby

Gen.sekr